

גמ"ר 18/06/4184 - מדינת ישראל נגד דוד חמיאש

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

גמ"ר 18-06-4184 מדינת ישראל נ' חמיאש
תיק חיזוני: 3616/17

בפני כבוד השופט ארנון איתן
מאשינה מדינת ישראל
נגד דוד חמיאש
נאשם

החלטה

רקע והליכים קודמים:

בפני בקשה לבטל את כתוב האישום בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, נוסח משולב, תשמ"ב 1982, וכן להורות למאשינה שלא לבצע שלמת חקירה בתיק לאחר הגשת כתוב אישום.

1. כנגד הנאשם הוגש כתוב אישום המיחס לו עבירות של גרם מוות בהיגאה רשלנית, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה, התשכ"ב - 1961 (להלן: "הפקודה"), סטייה מנתיב נסיעה, לפי תקנה 40(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א 1961 (להלן: "התקנות") בצוירוף סעיף 68 לפקודה. גרם נזק לאדם ולרכוש- עבירה לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות בצוירוף סעיף 68 לפקודה.

2. על פי הנטען ביום 6.7.17 בשעה 23:30 או בסמוך לכך, נהג הנאשם ברכבו מסוג מאזדה, מר 56-441-441-83 (להלן: "הרכב") בכביש 1 (כביש הארכזים) בירושלים, בכיוון הנסעה לכיוון ירושלים (לכיוון צפון-מזרח). יחד אותו היו ברכב אביו- משה חמיאש ויליד 1946, אמו- מיריל חמיאש, ילידת 1947 ובנו דניאל חמיאש, ויליד 18.8.03 (להלן: "המנוח").

באותה עת הראות הייתה טוביה, בכביש הייתה תאורה פועלת ושدة הראייה של הנאשם הייתה פתוחה למרחק של 175 מטר.

בכיוון נסיעתו של הנאשם היה חמישה נתיבים, כאשר הנתיב הימני ביותר פונה ימינה לכיוון הר החוצבים, שניים מהנתיבים פנו ימינה לכיוון רמות ושני הנתיבים השמאליים המשיכו ישר לכיוון הגבעה הצרפתית. הנאשם נסע בנתיב הימני מבין שני הנתיבים שהמשיכו ישר.

בשלב מסוים של הנסיעה סטה הנאשם עם הרכב לכיוון השולטים השמאליים, עלה על שטח ההפרדה שהיא במקומם ופגע במעקה הבטיחות שהיא על שטח ההפרדה. בעקבות הפגיעה נשבר מעקה הבטיחות, נכנס דרור חיזית הרכב ופגע במנוחת. כתוצאה מהפגיעה נהרג המנוח במקום. כתוצאה מהתאונת נפצעו הנאשם ושני הנוסעים הננספים ולרכב נגרם נזק רב.

.3. ביום 24.11.18 התקיים דיון הקרה שנדחה למתן מענה לאיושם ליום 20.1.20.

.4. ביום 10.3.19 הגישה ההגנה בקשה דחופה להורות למאשימה שלא לבצע השלמת חקירה לאחר הגשת כתב האישום, ובקשה לביטול האישום מכוח סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, נוסח משולב-תשמ"ב 1982. במסגרת הבקשה צוין, כי ביום 7.3.19 בשעה 17:10 הודיעה המאשימה להגנה כי בכוונתה לבצע השלמת חקירה בתיק ולבדוק את הצמיגים השמאליים של הרכב שנפתחו לאחר האירוע אך לא נבדקו. בnimוקיה ציינה כי פונתה למאשימה עוד ביום 8.10.18 וביקשה לקבל את תוצאות בדיקת הגלגים השמאליים, וביום 15.10.18 הושב לה כי הצמיגים לא נבדקו, וככל שהענין רלבנטי, המאשימה תבצע את הבדיקה בשלב זה. הוסף, כי בעקבות דין ודברים שהתקיימו בין הצדדים ביקשה ההגנה למסור את עדמתה בעניין לאחר קבלת מידע באשר לאופן שמירת הצמיגים ולאחר שיתה עם פרקליט המ雄. על פיה ביום 7.3.19 התקבלה הודעה מהמאשימה לפיה בכוונתה לבצע את הבדיקה אף ללא הסכמה. על רקע זאת הוגשה הבקשה.

.5. בנימוקיה של המבקשת מספר טעמי: ראשית, אין מקום לבצע השלמת חקירה בתיק לאחר הגשת כתב האישום. שנית, ההשלמה המתבקשת אינה עומדת בתנאים שנקבעו בהנחיית פרקליט המדינה מספר: 6.11. לחילופין מתבקש בית המשפט להורות על ביטול האישום בהתאם לסעיף 149(10) לחס"פ בשל התנהלות המאשימה, ומשום העובדה כי כתב האישום הוגש מבלי לבצע פעולות חקירה משמעותיות דוגמת בדיקת הצמיגים השמאליים כדי לשולב כשל מכני ברכב, וחיקירת האחראים על התקנות הרשנית של מעקה הבטיחות שהتنתק בעת התאונת וגרם למותו של המנוח. הוסף, כי התנהלות זו מטעצת על רקע נסיבות המקירה בהן מיוחדת לנאים גרים מותו של בנו, זאת כאשר סוגיות מרכזיות בתיק לא הובררו עד תום.

.6. המאשימה מתנגדת לבקשת מספר טעמי: ראשית, סעיף 61 לחס"פ מאפשר קיומה של חקירה גם בעת ניהול ההליך וכלשונו של הסעיף: "לשם ניהולiesel של המשפט". צוין, כי בחוק לא קיימת הגבלה על השלמה של חקירה, וניתן לעשותה בהתאם להראות החוק עצמו (סעיפים 80 או 165 לחס"פ), אף בשלבים מתקדמים של ניהול ההליך ובמסגרת פרשת הגנה. שנית, הנאשם טרם השיב בכתב האישום, כך שאין בהשלמת החקירה כדי לפגוע בניהול הגנתו או בזכותו להליך הוגן. באשר לטענה בדבר הנחיית פרקליט המדינה (מספר 6.11-ה שלמת חקירה לאחר הגשת כתב אישום) נטען, כי אישור לביצועה התקבל מפרקלייט המ雄, זאת בהתאם לקריטריונים שנקבעו באותה החלטה. עוד נטען, כי מדובר בשלב התחלתי של ההליך, והבדיקה שתבוצע הינה מדעית, כך שאין בה כדי להביא לסרבול המשפט. הוסף, כי בסיס הבדיקה עומד הרצינול הבסיסי והמהותי של מיפוי חקר האמת.

את הטעון בדבר הפעלת ביקורת שיפוטית על החלטה לבעצם השלמת חקירה בבקשת המאשימה לדחות מהטעם שדוקטרינה זו נדחתה הן על ידי המחוקק והן על ידי בית המשפט העליון אשר קבע כי אין מקום להזכיר לדוקטרינה זו במקביל לדוקטרינת ההגנה מן הצדק. (ראו: רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נגד ורדי ואח'...). במסגרת זו נטען, כי יש בבדיקה כדי לסייע לבית המשפט בהכרעתו, ואף יתכן ותוצאותיה יכולו להיות לעזר להגנה עצמה.

בהתיחס לטענת ההגנה מן הצדק נטען, כי דינה של טענה זו, בהקשר למחדלי חקירה נוספים ככל והם קיימים, ראוי לה שתתברר לאחר הבאת מכלול הראיות בפני בית המשפט.

.7. ביום 24.3.19 התקיים דיון בבקשתו במוגרתו שבו הצדדים בעיקר על הטעון הכתוב. במסגרת זו צינה ההגנה כי קיימים קושי בדיקה מעין זו נוכח הזמן שחלף, התנאים בהם נשמרו הצמיגים וכן העובדה כי לא תוכל להתקיים בדיקה מצד הבחן בשטח. בנוסף לכך הלינה ההגנה כנגד ביצוע פעולה זו דזוקא, זאת ועוד פעולות אחרות אשר היו חייבות להתבצע מזמן, בנסיבות בהן נקבע (בהתאם לחומר המצוី בתיק), כי המערכת הורכב ברשנות. בסיכומו של הדיון, נקבע כי הצדדים ישלמו את טיעוניהם בתוך 14 יום.

.8. ביום 10.6.19 התקיים דיון במוגרתו התבקש בית המשפט לקבל לעיננו מסמכים מתיק החקירה שאינם לאמתות תוכנם, אלא לשם ההכרעה בטענות המקדימות שהועלו. המאשימה התנגדה לכך צינה כי קיימים קושי בסיסי לקבלת חומר חלקית ועל בסיסו ליתן החלטה.

.9. במסגרת הדיון שהתקיים ביום 19.8.7. שבה הגנה על בקשה תוך התייחסות לפסיקה רלוונטית. על פייה ומשום שאין מדובר בנתון חדש, אין מקום להתריר את הבדיקה. הוסף, כי יש ביצוע פעולה זו לגרור בהכרח צורך לבצע פעולות חקירה נוספות. ההגנה שבה והלינה כנגד העובדה כי דזוקא את הצמיגים מבקשת המאשימה לבדוק, בעוד פעולות אחרות, דוגמת חקירת מעורבים בהקשר לכשל הטעון במעקה הבטיחות, לא נבדקו. על כן התבקש בית המשפט להורות על ביטול האישום עד להשלמת ביצוע פעולות החקירה הנוספות. מנגד, שבה המאשימה על טיעוניה הכתובים. על פייה אף אין לתוצאה שתתקבל לאחר בדיקת הצמיגים, בהכרח משקל באשר להמשך ניהול ההליך, ועל כן בשלב זה אין לקבל הבקשה לביטול האישום. המאשימה שבה על העיקרון העומד בסיס ההליך הפלילי והוא חקר האמת. בנסיבות אלו בבקשתה לדחות את הבקשה.

דיון:

.10. לאחר עיון בטענות הצדדים, אלו שבעל-פה ואלו שבכתב, סבורני כי יש לדחות את הבקשה, הן באשר לבקשת להורות למאשימה שלא לבעצם השלמת חקירה, והן באשר לבקשת לביטול האישום.

.11. סעיף 61 לחס"פ קובע כדלקמן:

עמוד 3

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

"הועבר חומר החקירה כאמור בסעיף 60, רשיי היועץ המשפטיא לממשלה או טובע להורות למשטרה להוציא לפניו, אם מצא שיש צורך בכך לשם החלטה בדבר העמדה לדין או לשם ניהול יעל של המשפט".

לשון הסעיף ברורה היא, והיא אינה מctrמצמת לפעולות חקירה טרם הגשת האישום, אלא אף לאחר מכן, או בלשונו של הסעיף "... לשם ניהול יעל של המשפט".

(ראו: בג"ץ 8066/18 א"ל מישח נגד מדינת ישראל (22.1.19), בש"פ 1270/14 זוהר שושן נגד מדינת ישראל (20.3.14)).

12. פעולות אלו הנדרשות לביצוע לאחר הגשת כתב האישום, מוסדרות בהנחיה מס' 6.11 של פרקליט המדינה, ובנסיבות המקרה כאן, סעיף משנה (3) לפיו:

"מקום בו התעורר צורך מהותי לבחון טענה שעלה לראשונה לאחר הגשת כתב האישום (בדומה לנדרש עת עלתה טענה כאמור לראשונה במהלך שימושו לפני הגשת כתב אישום)".

כאמור בבקשתו, נדרש זה בביצוע השלמת חקירה עליה לאחר פניה מצד ההגנה לקבל את תוצאת בדיקת הצמיגים, שאין חולק, אף לא לשיטתה של ההגנה, כי מדובר בפעולות חקירה חיונית בנסיבות העניין. עניין זה עולה פעם נוספת בעקבות פגיעה שנערכה בין הצדדים, ושבעקבותיה שלחה ההגנה מכתב למאשימה בו בבקשתה לדעת,טרם תמסור עמדתה באשר לבדיקה המבוקשת, באיזה אופן נשמרו הצמיגים מאז התאונה (ראו: סעיף 5 לבקשתו).

13. הנחית פרקליט המדינה נוקטת במנוחה "התגלתה לתובע", ובנסיבות אלו ניתן באופן עקרוני לראות גם פרטים המובאים על ידי ההגנה משום "עובדות או טענות חדשות שנתגלו לתובע". באופן זה ניתן לקבוע, כי רק לאחר שההגנה ביקשה את תוצאת בדיקת הצמיגים, שמה המאשימה לב כי בדיקה שכזו לא נערכה, כאשר עד אותה מועד לא נלקח עניין זה בחשבון על ידה. בנוסף לכך נקבע בהנחיה כי ניתן לשאלת אם ניתן היה לבצע את פעולה החקירה טרם הגשת כתב האישום, וכן אם ניתן לצריך היה לצפות ולהעיר את נחיצותה של החקירה טרם הגשת כתב האישום, ולא התחדש דבר בהקשר זה. במצבים אלו ככל נקבע, כי לא תבוצע השלמת חקירה אלא במקרים חריגים (סעיף 8). בהקשר זה מוקן אני לצאת מנוקודת הנחיה לפיה ניתן היה לצריך היה לבצע את פעולה החקירה קודם לכן ובטרם הגשת כתב האישום, ומכאן שהשלמת החקירה אינה עולה בקנה אחד עם הוראות ההנחיה, אלא שלשיםkol זה מctrפים מספר שיקולים נוספים בהם: חומרת העבירה, מרכיבותיה של הפעולה הנדרשת לבצע, מידת חיוניותה של הפעולה הנדרשת לבצע וכן השלב בו מצוי ההליך. בענייננו מדובר בפועל מהותית שיש בה כדי להשילך על תוצאות ההליך, ואין מדובר בפועל מרכיבת לבצע או ארוכה, בהיותה בדיקה מדעית בעיקפה. בנוסף לכך, התיק מצוי בשלב מוקדם בו טרם ניתנה תשובה לאיישום, ובמצב דברים זה עומדת לנאמן האפשרות להתכוון למשפטו, ולא ניתן לומר כי הגנתו תיפגע כתוצאה מביצוע הפעולה. וודges, ההליך הפלילי נועד לגילוי האמת ולעשיות צדק, ובמקרה זה

האינטראס לביצוע פעולות החקירה המבוקשת הינו משופף, שכן יכול ולתוצאה שתתקבל, תהא השלכה שהינה רלבנטית דווקא להגנה עצמה ויפעל לטובתה. בהיבט זה עניין לנו במידען חקירה, שיכול יהיה בה כדי לסייע לנאים, שאז בדיעבד, לא זו בלבד שהגנתו לא נפגעה אלא שזכויותנו נשמרו. באשר להסתיגותה של ההגנה מביצוע הבדיקהفترם תקבל מידע אודוט האופן בו נשמרו הצמיגים מאז האירוע, הרי שניתן לתקן ממנה במסגרת חוות הדעת עצמה שתוגש לכשיטקובל התוצאות, אך אין די בכך כדי לסגור את האפשרות בפני המאשימה להשלים דברים שהתגלו כטעונים השלמה.

14. בהתייחס לטענה החלופית לפיה יש להורות על ביטול האישום מחמת סعد מן הצדקה, הרי שאין לומר, כי אופן פעולה המאשימה, עת הובא לידיעתה כי בתיק לא התבצעה בדיקה צמיגים, אינו תקין או שיש בו ניצול לרעה של מידע שהתקבל בהליך מו"מ, שכן אין מדובר במידע המצביע רק בידיעת ההגנה. להפר, כפי שצוין בבקשתה, בעת שביקשה היא לברר אם קיים בתיק חומר נוסף הכלול את תוצאת בדיקת הצמיגים, הובրר לצדים כי בדיקה זו לא התבצעה. במובן זה ניתן לקבוע כי השיחה בין הצדדים הקדימה לכל היתר את המועד בו התרבורה עובדה זו. כפי שציינתי לעיל, מתן אפשרות לבצע לא יפגע בזכויותו של הנאשם, ישנה אפשרות מעבר למיצוי החקירה, שהשלמת החקירה תפעל לטובתה.

15. בהתייחס לטענה בדבר בדיקות נוספות שלא נעשו בתיק בכלל זה: בדיקה מכנית לרכב כדי לשולול כל מכני וחיקירת המעורבים בהרכבת הבליחות שהורכב בראשנות וגרם עקב לכך לפגיעה במנועו. לצורך הכרעה בעניינים אלו קיים צורך לשם אמת הראיות בתיק, זאת לצורך בירור וקבעה של העובדות הנדרשות לשם ביסוס מסקנה בעניינים אלו לרבות בחינת מידת אחוריותו של הנאשם, בהקשר זה. בהיבט זה לא יהיה די גם בהגשת מסמכים מתוך חומר הראיות כדי לבסס מסקנה מספקת בעניין זה. יחד עם זאת, הנאשם יוכל להעלות טענה זו פעמיינונם שמייעת הראיות.

16. את הטענה בדבר החלט ביקורת מנהלית בפליליים ראייתי לדחות, זאת בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון לפיה אין מקום להכיר בתחוללה מקבילה של שתי אמות מידה לערכיב ביקורת שיפוטית על מעשה האכיפה וההעמדה לדין הפלילי. בעניין זה צוין:

"... כאשר מדובר בעילות הנוגעות לפגמים קשים, אשר יש בהם כדי לפגוע פגיעה ממשית בתחום הצדקה, ובוודאי במקרים של אכיפה מפללה דוגמת אלה שבעניינו - תיסוג הביקורת המנהלית בפליליים מפני עקרון ההגנה מן הצדקה, כך שניתן היה להשיג על פגמים אלה מכוח עקרון ההגנה מן הצדקה בלבד, ולא במסגרת הביקורת המנהלית בפליליים (ראו בעניין זה: גלעדי, בעמ' 549-550). יחד עם זאת אצין, כי אין בדברים אלה כדי לשולול את האפשרות, אשר הוצאה זה מכבר בספרות, לפיה דוקטרינת ההגנה מן הצדקה תורחב בעתיד כך שהוא זו ש"תוביל" אל קרבבה את אמות מידה הנתקות בדין המנהלי, ובמסגרת בחינת תחוללת עקרון ההגנה מן הצדקה בנסיבות, תבחן גם את שאלת סבירות מעשה הרשות (ותופס רק אי-סבירות קיזונית), ובתוך כך ניתן משקל לאינטרסים והשיקולים העומדים בליקת הביקורת השיפוטית-מנהלית. למעשה, דומני כי זו הייתה כוונתו המקורית של בית משפט זה בפרשת בורוביץ, בקבעו כי במקודם הביקורת השיפוטית בהליך הפלילי ניצבים שיקולי הצדקה, ואילו אמת המידה של סבירות הנהוגה במשפט המנהלי, אינה אבן הבוחן העיקרית..."

(ראו: רע"פ 1161/16 מדינת ישראל נגד יוסי יוסף ורדי (31.10.18)).

17. נוכח כל זאת סבורני כי אין כל עילה למנוע את השלמת החקירה באשר עצם השלמתה אינה פוגע בזכויות הנאשם. בנוסף, לא מצאתי כי אופן פעולת המאשימה פוגע בצורה מהותית בעקרונות של צדק והגינות משפטית או שה坦נהלה של המאשימה בנסיבות זה הינה שערוריתית או לוקה בחוסר סבירות קייזונית, כזו המצדיקה את ביטול האישום.
18. טרם סיכום רأיתי לצין, כי עיר אני לטיעוני ההגנה בדבר נסיבותיו המיוחדות של תיק זה, ולטרגדיה הקשה שפקדה את הנאשם, ודאי בנסיבות בהן הוועמד לדין בגין תאונת הדרכים בה קופחו ח'יו בנו. יחד עם זאת, ואל מול אינטראס זה קיים האינטרס הציבורי הנוגע במצוי חקר האמת. על רקע זאת, סבורני כי ישנו מקום כאמור לאפשר את מיצוי החקירה והשלמת הבדיקה המבוקשת.
19. סוף דבר: אני דוחה את שתי הבקשות. עם קבלת תוכאות ההשלמה תעביר המאשימה כל חומר שיתקבל לעיון ההגנה, מיד לאחר שיתקבל בידיה.
20. נקבע להמשך דיון ליום 16.2.20 שעה 13:00.

المذكورة تعبر العنكبوتية للآباء.

ניתנה היום, ט' כסלו תש"פ, 07 דצמבר 2019, בהעדך
הצדדים.